BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxă poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 315 Joi 16 Noembrie 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

COSTUMELE NAȚIONALE ȘI CENTRELE ETNOGRAFICE

Intr'un recent buletin informativ al agenției cehe din Praga citim că societatea pentru cultura populară din Moravia a întocmit, zilele trecute, un proect privitor la înființarea unui centru etnografic în regiunile unde se păstrează mai bine vechile costume naționale, obiceiuri și tradiții populare, — proect ce l-a comunicat autorităților competinte.

In aceste centre etnografice, urmează să se organizeze nu numai expoziții permanente de costume regionale, dar și industrii „casnice" pentru țărani și țărance, care să servească de model în vederea dezvoltării lor în toate satele din Moravia și Silezia, precum și secții de cultură populară.

Acum câțiva ani s'a organizat la Madrid o expoziție a costumelor naționale spaniole, pe regiuni și epoci, care a provocat admirația tuturor vizitatorilor străini. Cu prilejul acestei expoziții, un academician francez a scris, că ea poate servi de îndemn tuturor popoarelor să dea importanța cuvenită costumelor naționale, pe regiuni și să întrețină prin școli, conferințe și expoziții, cultul tradițiilor populare în materie de îmbrăcăminte.

In Italia, acest cult este întreținut de organizația „Muncă și voe bună" și ea a dat până acum bune rezultate.

Iată ce ar trebui să facem și noi, căci de câteva decenii, în numeroase sate și ținuturi, costumul național al femeilor și chiar al bărbaților aproape a dispărut, fiind înlocuit cu cele „moderne".

In deosebi, satele din apropierea orașelor și târgurilor au perdut cultul tradiției în materie de costume și chiar în unele regiuni din vechiul regat și din teritoriile alipite, odinioară faimoase prin frumusețea și varietatea costumelor populare, femeești și bărbătești, se constată tendințe urâcioase de „modernizare".

Mai este și altă cauză, care a contribuit și contribue la dispariția costumelor populare din unele regiuni: industria casnică țărănească, atât de dezvoltată odinioară, tinde și ea să dispară.

Produsele fabricilor de pânze și stofe din orașe, de calitate inferioară, au invadat satele, odată cu celelalte produse pentru „înfrumusețare"...

Dacă nu se vor lua măsuri din vreme, costumul național va fi un simplu obiect de muzeu.

Se impune să organizăm și noi, în diferite regiuni ale țării, centre etnografice și culturale, ca cele propuse în Moravia și Silezia, pentru respectarea tradițiilor în materie de costume populare și să încurajăm prin toate mijloacele dezvoltarea industriilor casnice țărănești, între care și premii acordate celor mai frumoase costume pe regiuni și localități.

Răspunsurile Franței și Angliei

Răspunsul dat de Regele Angliei și de Președintele Republicei franceze suveranilor Belgiei și Olandei, era cel așteptat de toată lumea și, desigur chiar de inițiatorii demersului dela Haga.

Franța și Marea Britanie nu refuză pacea. Ele au făcut tot ce a stat în putința lor pentru a evita războiul și dacă în cele din urmă l-au acceptat atunci când le-a fost impus, ele au rămas totuși credincioase păcii.

Iată sinteza celor două răspunsuri, cari deși în forma lor redacțională diferă între ele, în fond sunt identice și dovedesc o deplină solidaritate între cele două țări.

Nu se știe deocamdată în ce sens va fi răspunsul d-lui Hitler. Este evident că Fuehrerul a așteptat să cunoască textul răspunsului Angliei și al Franței înainte de a-l face cunoscut pe al său. Dealtfel nu credem că e riscat să spunem că, așa după cum nimeni nu se îndoia de felul în care vor răspunde Regele Angliei și președintele Republicei franceze, tot astfel se poate prevedea în ce fel va fi răspunsul Fuehrerului.

Inițiativa dela Haga a pornit din dorința sinceră a suveranilor Belgiei și Olandei de a vedea cu o zi mai de vreme încetat războiul.

Ori, această dorință de pace a fost exprimată, fără înconjur atât de Regele George cât și de d. Lebrun.

„Guvernele mele — a spus Regele Marei Britanii — apreciază profund spiritul care însuflețește popoarele M. V., și ar fi totdeauna dispuse să examineze bazele rationale și sigure ale unei păci echitabile".

Și Suveranul Angliei, pentru a pune în deplină lumină permanența acestei dorințe a reamintit că un identic răspuns pentru o soluționare pacinică a fost dat de Anglia și Franța la 23 August la apelul adresat de Regina Olandei în numele șefilor de state ale grupului Oslo și la propunerea de bune oficii făcută de Regele Belgiei și Regina Olandei la 28 August.

Anglia deci este conformă cu ea însăși pe aceași linie de conduită internațională: ea rămâne dispusă oricând să examineze „bazele rationale și sigure ale unei păci echitabile".

Care sunt aceste baze rationale? Suveranul Angliei le precizează în următoarele rânduri:

„Scopul cel mai general pentru care se bat astăzi popoarele mele este de a asigura că Europa poate fi despovărată, așa cum a declarat primul meu ministru din Regatul Unit, de teama mereu reinoită a unei agresiuni germane, astfel încât să se îngădue popoarelor Europei de a-și păstra independența și libertatea și de a împiedeca pe viitor recursul la forță în locul folosirii mijloacelor pașnice pentru rezolvarea diferendelor internaționale".

Și Suveranul Angliei, pentru o și mai mare precizare, a indicat că scopurile și bazele rationale ale unei păci trainice au fost dezvoltate și subliniate în Camera Comunelor la 12 Octombrie de primul ministru și la 2 Noembrie, în Camera Lorzilor, de ministrul de externe.

Iată cum preciza d. Chamberlain la 12 Octombrie, după propunerile de pace făcute de d. Hitler, condițiunile Angliei:

„Propuneri de pace care iau ca punct de plecare consacrarea unei agresiuni nu sunt acceptabile".

Cu alte cuvinte, în primul rând restabilirea situației anterioare agresiunii.

D. Chamberlain adăuga însă că d. Hitler n'a lăsat să se prevadă asemenea propuneri, dar „chiar dacă aceste propuneri ar fi mai bine definite și ar cuprinde sugestii în sensul unei îndreptări a acestui rău, ar trebui încă să ne întrebăm prin ce mijloace practice își propune guvernul german să convingă lumea că agresiunea va înceta și că angajamentele vor fi ținute".

Aceste condițiuni d. Chamberlain le justifica astfel:

„Experiența din trecut a arătat că e cu neputință să se aibă încredere în actualul guvern german".

Primul ministru britanic vorbind apoi despre pacea, așa cum o înțeleg Anglia și Franța, a precizat că:

„Pacea la care vrem să ajungem trebue să fie o pace reală și trainică iar nu un armistițiu de îngrijorare întretăiată de alarma continuă și de nesfârșite amenințări. Piedică pentru o astfel de pace este guvernul german și numai guvernul german căci el este acela care prin acte de agresiune repetate a lipsit Europa de orice pace și a pus în inima tuturor vecinilor săi un sentiment covârșitor de nesiguranță și teamă".

Concluzia d-lui Chamberlain, concluzie la care se referă în

(Continuare in pag. 7-a)

Olanda își ia măsuri de siguranță

Olanda ia măsuri de siguranță nu numai la frontierele terestre, dar și spre mare. Spre a împiedica o debarcare, se construesc acum tranșee pe coasta mării

Se crede în apropiata încheere a unor pacte de neagresiune greco-italian și italo-turc

Belgrad, 13 (Telegraph Orient). — Ziarul „Politika" anunță din Istanbul că în cercurile politice turcești se crede în apropiata încheere a unor pacte de neagresiune între Grecia și Italia și între Italia și Turcia.

*

Roma, 13 (Rador). — Corespondentul agenției D. N. B. transmite:

Ziarele italiene anunță din Ankara că încheierea unui pact italo-turc, după modelul pactului italo-grec, nu este imposibilă.

PRESA TURCA ELOGIAZA POLITICA ITALIEI

Istambul, 13 (Rador). — *Corespondentul agenției „Stefani" transmite:*

Intreaga presă turcă se ocupă pe larg de politica italiană față de Balcani și mai ales de o strângere a raporturilor dintre Italia și Turcia.

Ziarul „Eni Sabah" publică un articol în care susține crearea unei legături de solidaritate între toate țările balcanice.

Ziarul recunoaște dreptul Italiei de a se interesa de Balcani și face elogiul politicii inspirată de simțul măsurii și al păcii, pe care o desfășoară diplomația italiană în acest sector al Europei.

Ce se spune la Paris de intreruperea negocierilor ruso-finlandeze

Dela corespondentul nostru particular

Paris, 13

Cercurile politice franceze cordă o deosebită atențiune încetării negocierilor ruso-finlandeze. Faptul că delegațiunea finlandeză a părăsit Moscova fără să se fi ajuns la un acord este considerat la Paris cu pesimism, deși nu se crede încă într'o ruptură definitivă a negocierilor. In general se face aci o apropiere între motivele care au determinat pe d. Saracioglu, ministrul de externe turc să părăsească Moscova și acelea care au grăbit înapoerea delegației finlandeze la Helsinki. Națiunea finlandeză — se spune aci — ca și națiunea turcă nu poate depăși în concesiunile ei o anumită limită. Cu toate acestea, dacă în această privință există o apropiere, nu se poate păstra însă de data aceasta, cu privire la viitorul relațiilor sovieto-finlandeze, optimismul care a persistat după suspendarea negocierilor turco-sovietice. Intr'adevăr atunci atât guvernul sovietic cât și d. Saracioglu, au ținut să afirme că relațiile între Turcia și Rusia sovietică vor continua să rămână tot atât de cordiale ca și mai înainte, pe când de data aceasta presa sovietică acuză Finlanda că măsurile de precauție pe care le-a luat sunt provocări la adresa Uniunii sovietice ceea ce lasă loc bănuielei că s'ar putea ca guvernul din Moscova să vrea „să asigure securitatea Uniunii sovietice sfărâmând orice obstacole"— după cum se exprimă presa sovietică.

Totuși, cercurile politice nu văd ce avantagii reale ar putea avea U. R. S. S. dintr'un conflict cu Finlanda, conflict dificil din punct de vedere militar dacă se ține seama de greutățile iernii și de dificultățile pe care le prezintă terenul finlandez și în acelaș timp conflict care ar provoca o profundă impresiune în țările neutre și mai ales în Statele Unite unde Finlanda se bucură de mari simpatii.

Pentru aceste motive cercurile politice pariziene, înclin mai mult spre credința că vom asista la o nouă fază a războiului nervilor care, mai curând sau mai târziu, va face loc la noui negocieri sovieto-finlandeze pe baze noui. Aceasta bine înțeles — se adaugă aci — dacă într'adevăr Uniunea sovietică este însuflețită, după cum se afirmă, de dorința de pace.

Pe de altă parte, cercurile franceze comentează în mod favorabil fermitatea națiunei finlandeze care s'a manifestat cu prilejul manifestațiunilor ce au avut loc Duminică în toată Finlanda și se acordă o importanță cu totul deosebită faptului că miniștrii Suediei și Norvegiei acreditați în Finlanda, au ținut să asiste la manifestațiunile dela Helsinki.

Tot despre legea învățământului secundar

de N. BATZARIA

Rândurile ce urmează sunt o completare a articolului nostru anterior despre noua lege a învățământului secundar.

Prin art. 8 al legii se stabilește că „gimnaziile și liceele se înființează prin lege specială de către ministerul educației naționale în urma cercetării necesității și a condițiilor locale".

Dar sunt licee și altfel de școli secundare, ce funcționează mai de mult și care n'au fost înființate de acest minister. In privința lor este art. 6 din lege în care se spune că: „toate drepturile acordate prin convenții și legi speciale școlilor confesionale și celor înființate și întreținute de alte ministere se păstrează mai departe, respectându-se însă normele generale de control și de numire a profesorilor din această lege".

N'au fost uitate nici minoritățile etnice, cărora și prin noua lege li se recunosc drepturi culturale din cele mai satisfăcătoare pentru ele. Așa, în art. 12 se precizează că „în regiunile cu populație minoritară numeroasă se vor înființa școli secundare cu limba de predare a minorității respective sau secțiuni minoritare pe lângă liceele de stat". Firește, nimic mai logic și mai just decât lămurirea introdusă la acelaș articol, că „oricare ar fi limba de predare a secțiunii minoritare, se vor preda obligator în limba română următoarele obiecte: limba română, istoria Românilor, geografia României și instrucția civică".

Minoritarii sunt doar cetățeni români, așa că au interesul și datoria să cunoască limba, trecutul și geografia țării.

Fiind vorba de minorități și de drepturile lor culturale, gândul ni se duce, prin o legitimă asociație de idei, la situația din acest punct de vedere a minorităților românești din alte state și, făcând o simplă comparație, nu putem înăbuși un sentiment de adâncă și legitimă mâhnire în fața izbitorului contrast dintre drepturile și libertățile, de care se bucură minoritățile etnice aici, în țară, și tratamentul vitreg, de care au parte minoritățile românești din alte state.

(Continuare in pag. 2-a)

Președintele Lebrun a felicitat pe Regele Italiei

Paris, 13 (Rador). — Cu prilejul aniversării Regelui Italiei, președintele Lebrun a trimis Suveranului o telegramă de felicitări.

Regele-Impărat a răspuns și el printr'o telegramă de mulțumiri.

—=xO●Ox=—

S'au ciocnit două avioane italiene

Roma, 13 (Rador). — Două avioane de vânătoare italiene s'au ciocnit în cursul unui exercițiu.

Unul din piloți a reușit să se salveze cu ajutorul parașutei. Celălalt a pierit în cădere.

—=xXO●OXx=—

O nouă lege croată

Belgrad, 13 (Rador). — *Guvernul este pe cale de a examina o nouă lege croată, care va fi publicată Marți sau Miercuri.*

Publicarea acestei legi va preceda probabil cu puțin alegerile pentru „sabordul croat", organul legislativ autonom al banovinei Croația.

—oXO❖OXo—

FILME

— Cum o duci cu soacra?

— Cât se poate de prost. Se consideră mai în vârstă (să te ferească Dumnezeu să zici mai bătrână) unde-i convine și de aceeași etate cu mine și soția mea, unde îi vine bine.

— Nu înțeleg.

— Are pretenția să nu eșim din cuvântul ei, pentru că posedă o experiență pe care n'o s'o câștigăm de cât atunci când vom avea anii săi. Dar are și pretenția să meargă totdeauna cu noi la teatru, la cinema, la restaurant, oriunde voim să fim singuri, ca să respirăm ușurați. Dacă o iei cu binișorul, te socotește slab și te repede; dacă ești semeț, dă drumul gurei sdrențăroase în fața vecinilor. Nici fata ei, nici eu nu știm ce să facem ca să punem capăt acestui infern.

— De ce nu procedezi ca mine? Eu am găsit rețeta miraculoasă pentru a face pe soacră să nu fie acră, ci, din contră, cât se poate de dulce. Citisem într'o carte, pe când eram flăcău, că dacă vrei s'o duci bine cu nevasta, să te pui bine cu mama ei. Și nu m'am însurat până când n'am constatat că viitoarea soacră mă iubea ca și când aș fi fost copilul ei, poate chiar mai mult. Și după nuntă, am continuat la fel. Nu-i refuz nimic și nu-mi refuză nimic. De mine se ocupă mai mult ca de fiica ei și reciprocitatea este desăvârșită. In felul acesta, în loc de cicălelile și pretențiile soacrei, mă răsfăț într'o tandrețe pe care este greu să ți-o închipui. Singurul lucru care mă șifonează, este gelozia.

— De sigur, a soției.

— Nu, dragă. A soacrei.

Don-José

Atmosfera politică la Berlin

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 13. — **Atmosfera politică la începutul acestei săptămâni este caracterizată printr'o anumită neclaritate.**

Cercurile observatoare n'au luat în serios anunțarea că la sfârșitul săptămânii trecute sau că la începutul acestei săptămâni se va produce un atac viguros împotriva Angliei. Totuș, anumite simptome arată că actuala încordare — și cercurile neutre din Berlin subliniază acest cuvân caracteristic — nu a slăbit în ceeace privește atitudinea Germaniei. In general, se preferă să se vorbească de o amânare decât de o destindere și acest lucru se sprijină pe atitudinea presei germane.

In ultimele zile, după atentatul dela Muenchen, s'a afirmat că trebue să ne așteptăm la un atac viguros împotriva Angliei. Și acum, însă nu în proporții atât de mari, se vorbește despre un astfel de atac. Astfel, ediția de seară a oficiosului „Der Angriff" spune că „după toate aparențele este vorba de o pauză". Cercurile neutre acordă o deosebită atențiune aluziei făcută de ziarul de mai sus că „din motive binecuvântate, ar trebui să se îndrepte privirile din Olanda la Anglia", de oarece de acolo nu este decât un salt până la coasta britanică.

Și alte amănunte vorbesc mai mult în favoarea unei scurte amânări și mai puțin în favoarea modificării intențiilor în ceeace privește planurile operative. Astfel, se subliniază în mod expres, că la început, actualul război dintre Germania și puterile occidentale a fost considerat la Berlin ca un război fără rost. Acum se spune însă că totul s'a schimbat, iar după respingerea tuturor încercărilor germane de aplanare că după atentatul dela Muenchen, acest război a devenit „pentru Germania un război cu rost". In legătură cu aceasta este interesant faptul că „Deutsche Allgemeine Zeitung", poate primul ziar german, declară cititorilor săi că scopurile de război ale Angliei sunt aprobate de întregul popor britanic și chiar de acei englezi cari lucrau înainte pentru o înțelegere cu Germania.

Rămâne totuși o întrebare, ce anume a voit să spună „Der Angriff" prin „pauză". Trebue amintit însă, că după cum am anunțat, la Berlin se acordă o deosebită importanță încheerii apropiate a cercetărilor asupra atentatului dela Muenchen. In cazul când acestea vor aduce o dovadă a vinovăției Angliei în ceeace privește acest atentat, atunci un atac al Germaniei, prin toate mijloacele ei, împotriva Angliei va fi îndreptățit.

Trebue adăogat că după informațiunile sosite azi dela Muenchen, s'a constatat că două firme ar fi în legătură cu fabricarea mașinei infernale, care a explodat în berăria dela Muenchen. Cu toate că nu se publică numele firmelor, totuși se presupune că nu poate fi vorba decât de firme streine.

Germania și răspunsul franco-englez la oferta de mediațiune belgo-olandeză

Berlin, 13. — Cercurile neutre observatoare din Berlin nu și-au mai făcut nicio iluzie asupra primirii pe care a avut-o în Germania răspunsul franco-englez la oferta de mijlocire a Belgiei și Olandei.

Nu există nici un dubiu — după cele ce se află din cercuri informate — că și Germania va da răspunsul ei, cu care ocazie inițiativa celor două state neutre va fi încheiată.

Cercurile autorizate lasă însă, deschisă întrebarea când și cum va fi dat răspunsul Germaniei. După părerea unor cercuri, se pare că răspunsul Angliei și Franței va forma argumentul cel mai principal al răspunsului Germaniei.

Cu toate că nota franceză merge mai departe în ceeace privește problemele politice, vorbind despre restaurarea Austriei, Cehoslovaciei și Poloniei, totuși toate criticile germane se îndreaptă exclusiv împotriva Angliei. Acest lucru reiese atât dintr'un scurt comunicat semioficial, cât și din atitudinea cercurilor autorizate germane. Acestea subliniază că nu s'au așteptat la un alt răspuns din partea puterilor occidentale, dar că anunțarea categorică a scopurilor de război britanice nu poate fi considerată decât ca o provocare la adresa națiunii germane.

Presa germană publică în această chestiune, numai unele comentarii, în cari se redau aceleași idei.

Rezultatul alegerilor senatoriale din Iugoslavia

Belgrad, 13 (Rador). — Alegerile senatoriale s'au desfășurat în liniște în toată Iugoslavia.

Au fost aleși 25 de partizani ai Uniunii radicale iugoslave de sub președinția d-lui Tsvetkovici, 11 membri ai partidului țărănesc croat de sub președinția d-lui Macek, 3 membri ai partidului democrat independent, 4 membri ai partidului agrar sârb.

Regența va numi în curând restul de 47 de senatori cu cari se completează Senatul.

DUPĂ ATENTATUL DELA MUENCHEN

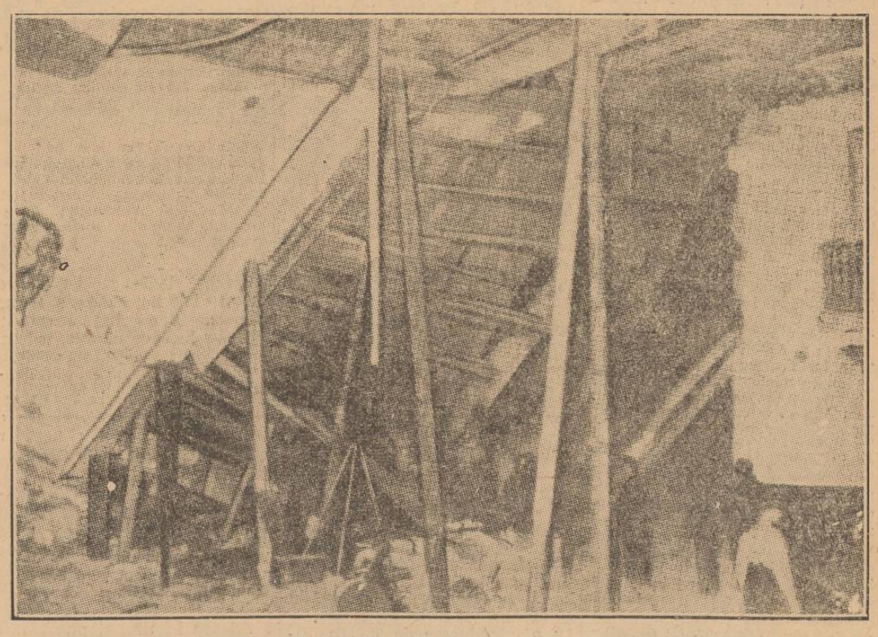

Berăria Burgerbräukeller după atentatul contra d-lui Hitler
(Vezi în pag. 9: ce povestește un martor ocular al nenorocirii).

Fotografie luată din avioanele de bombardament germane în timpul atacului aerian ce s'a dat în portul militar englez, Firth of Forth. La dreapta se vede renumitul pod, care desparte marea de port. Petele rotunde sunt locul unde au căzut bombele, iar săgeata arată vaporul de război, pe care pretind germanii că l-au nimerit.